

21 september 2023

ACCOUNTANTSVERSLAG 2022

Gemeente Papendrecht

RA2678 **IBDO**

Balies
kaszaken

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Papendrecht
T.a.v. mevrouw drs. Ing. M.A.P. Muijzer - Van der
Meijden, raadsgriffier
Postbus 11
3350 AA PAPENDRECHT

Rotterdam, 21 september 2023

Kenmerk: MS/MF/RA2678

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeente Papendrecht gecontroleerd. Zoals afgesproken ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2022. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen. In onze boardletter 2022 naar aanleiding van de interim controle treft u onze bevindingen en observaties ten aanzien van de relevante interne processen.

De jaarrekening van de gemeente Papenrecht geeft een getrouw beeld van de financiële positie en de baten en de lasten. De baten, lasten en balansmutaties zijn rechtmatig tot stand gekomen. Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke functionarissen binnen de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening was dit jaar een intensief traject door onverhoopte personele krapte in de organisatie en beperktere flexibiliteit van het controleteam. Wij bespreken graag met de organisatie welke verbeteracties met elkaar in gang worden gezet om het proces volgend jaar te verbeteren. Ondanks de lange doorlooptijd, de vele vragen en correcties is sprake geweest van een goede samenwerking tussen uw en ons team.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:
Marc Steehouwer
21 september 2023 16:41 +02:00...

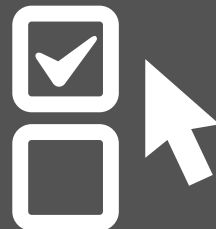

C.M. Steehouwer MSc RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ De jaarrekening van de gemeente Papendrecht geeft een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 als ook van de financiële positie aan het einde van het boekjaar. Wij zijn voornemens goedkeuring te verlenen ten aanzien van de getrouwheid.
- ▶ De baten, lasten en balansmutaties zijn rechtmatig tot stand gekomen, op grond waarvan wij voornemens zijn onze goedkeuring te verlenen ten aanzien van de rechtmatigheid.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden. De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar. Het BBV en de WNT zijn nageleefd en wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.

FRAUDE EN CONTINUITEIT IN DE CONTROLEVERKLARING

- ▶ De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in de controleverklaring.
- ▶ Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude.
- ▶ Onze werkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.
- ▶ Wij adviseren u in de jaarstukken 2023 expliciet aandacht te besteden aan frauderisicobeheersing. Dit kan in de paragraaf bedrijfsvoering.

TOP 3-AANDACHTSPUNTEN 2023

1. Werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VIC) zullen moeten wijzigen en in omvang moeten toenemen om tot een deugdelijke rechtmatigheidsverantwoording te kunnen komen.
2. Jaarrekeningtraject 2022 met elkaar evalueren en verbeterpunten analyseren zodat het jaarrekeningtraject 2023 wederom een stijgende lijn laat zien die de laatste jaren was ingezet.
3. Verbeterde beheersing van de realisatie grote opgaven door gebruikmaking van digitalisering is een belangrijk speerpunt voor de toekomst. In Interim-controle 2023 volwassenheidsscan en rapporteren hierover aan u in managementletter.

RESULTAAT 2022

(x €1.000)	2022	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	12.004	2.555
Mutatie reserves	166	2.135
Gerealiseerd resultaat	12.169	4.690

- ▶ Het resultaat 2022 wijkt € 7,5 mln. voordelig af, wat 8% van de begrote lasten is.
- ▶ Op basis van onze ervaringen wijkt het resultaat relatief veel af, zoals bij veel gemeenten dit jaar. Belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de December-circulaire en opvang Oekraïne. Belangrijk is deze overschotten zorgvuldig te bestemmen, gezien hier (deels) kosten in 2023 tegenover staan.

TERUGBLIK CONTROLEPROCES

- ▶ De controle is moeizaam verlopen, hoewel in een prettige samenwerking, en heeft tot veel vragen en correcties geleid, met een navenant grotere tijdsbesteding en te lange doorlooptijd tot gevolg.
- ▶ Oorzaken liggen zowel in het feit dat er sprake is van onverhoopte personele krapte als in de mate waarin bij het voorbereiden van jaarrekening(dossier) een kritische blik op de kwaliteit mogelijk was. Dit geeft dat ook concreet te duiden is welke verbeteringen tot een positief effect voor 2023 zullen leiden.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

- ▶ Er is een bedrag van € 54.755 abusievelijk dubbel opgenomen als vordering op GR Sociaal.
- ▶ Er zijn ten aanzien van vier kredieten overschrijdingen gerapporteerd. Derhalve een rechtmatigheidsfout van € 78.143
- ▶ Drie contracten zijn ten onrechte niet Europees aanbesteed. De totale besteding op deze contracten in 2022, en als gevolg hiervan te rapporteren onrechtmatigheid, bedraagt € 286.145. Contracten zijn in voorgaande jaren afgesloten.
- ▶ Diverse kleinere tekortkomingen in aanlevering jaarrekeningdossier en in jaarrekening lager dan onze rapporteringstolerantie zijn besproken met de organisatie.

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 De jaarrekening is getrouw
- 2.2 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.3 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring
- 2.4 Top 3-aandachtspunten voor 2023

2.1 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening van de gemeente Papendrecht geeft een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022 als ook van de financiële positie aan het einde van het boekjaar.

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2022 van de gemeente Papendrecht een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid (juist en volledig) betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva per 31 december 2022, in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Tijdens de controle hebben wij een aantal verschillen geconstateerd welke alle zijn gecorrigeerd. Daardoor resteren er geen ongecorrigeerde controleverschillen. Onderstaand geven wij u inzicht in de gecorrigeerde verschillen. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen groter dan € 49.292 te rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	PAGINA
Getrouwheid			
Vordering inzake TOZO op GR Sociaal is dubbel opgenomen	54.755		22
Totaal	54.755	-	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	985.840	2.957.520	
Performance materialiteit	669.088	2.640.768	
Rapporteringstolerantie	49.292		

Wij hebben bij het bespreken van de controleverschillen het college verzocht om controleverschillen te corrigeren. Dit is voor de zaken als opgesomd op de volgende pagina ook gebeurd. Voor de hierboven getoonde posten heeft het college gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. In de bevestiging bij de jaarrekening neemt het college expliciet haar verantwoordelijkheid voor dit standpunt.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn daarom voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid.

2.2 De jaarrekening is rechtmatig

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2022 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen groter dan € 49.292 te rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	PAGINA
Rechtmatigheid			
Vordering inzake TOZO op GR Sociaal is dubbel opgenomen	54.755		22
Overschrijding op investeringskredieten	78.173		25
Onrechtmatige uitgaven op contracten die niet Europees zijn aanbesteed	286.145		25
Totaal	419.073	-	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	985.840	2.957.520	
Performance materialiteit	669.088	2.640.768	
Rapporteringstolerantie	49.292		

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken met betrekking tot de rechtmatigheid.

2.3 Rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

De paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn opgenomen in de controleverklaring.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het college of het management.

Onze werkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten.

Verplicht rapporteren over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Vanaf boekjaar 2022 nemen accountants bij wettelijke controles de paragrafen controleaanpak frauderisico's en veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie op in de controleverklaring. Deze aanpassingen zien toe op het verplicht rapporteren in de controleverklaring over onze controleaanpak frauderisico's en onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Met het verplicht rapporteren over deze onderwerpen wordt tegemoet gekomen aan een veel gehoorde wens van stakeholders om transparanter te zijn over onze werkzaamheden. Uiteraard hebben de onderwerpen fraude en het vermogen om financiële risico's op te vangen altijd al de aandacht tijdens de accountantscontrole. Maar door deze zaken nu te beschrijven in de controleverklaring, wordt die aandacht ook expliciet gemaakt.

Frauderisico's

Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang (€ 0,8 mln.) zou kunnen bevatten. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties met verschillende personen binnen de gemeente.

Ten behoeve van de controle van boekjaar 2022 hebben wij de volgende frauderisico's geadresseerd tijdens onze controle: het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het college of het management, met name vanuit tendensen om budgetten veilig te stellen voor volgend jaar of binnen budgetten of kredieten te kunnen blijven. Dergelijke tendensen uiteten zich in memoriaalboekingen en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt. Dit betreft een risico wat is voorgeschreven in de Nederlandse controlestandaarden en niet een risico wat het gevolg is van een specifieke gebeurtenis of omstandigheid bij de gemeente.

Daarnaast onderkennen wij een frauderisico in het ten onrechte ten laste van de organisatie brengen van kosten die ofwel geen betrekking hebben op de gemeente, ofwel waar geen prestatie aan ten grondslag ligt.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van deze risico's hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude. Wel adviseren wij u in de jaarstukken 2023 expliciet aandacht te besteden aan uw frauderisicobeheersing.

Continuïteit

Feitelijk is het zo dat bij elke gemeente in Nederland het Rijk garant staat. Met andere woorden: een gemeente kan formeel gezien niet failliet gaan, omdat het Rijk dan bij moeten springen en het Rijk zelf kan niet failliet gaan. Het gevolg hiervan is dat crediteuren en andere stakeholders nooit benadeeld kunnen worden door een faillissement. Desalniettemin is de financiële positie vanuit het perspectief van raadsleden van belang en moet het college inzicht geven in hoeverre de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder. Met de invoering van de aangepaste Nederlandse Standaard 700 dienen accountants vanaf dit jaar voor gemeenten in hun controleverklaringen bij jaarrekeningen naast fraude te rapporteren over de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college over de gehanteerde uitgangspunten om de normale bedrijfsvoering voort te kunnen zetten zonder tussenkomst van de toezichthouder.

2.4 Top 3-aandachtspunten voor 2023

Noodzaak tot kwaliteitsslag VIC in aanloop naar rechtmatigheidsverantwoording.

Evaluatie van jaarrekeningtraject nodig om verbeterpunten te herkennen om stijgende lijn weer in te zetten.

Verbeteren beheersing van opgaven dankzij digitalisering.

Inleiding

Naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2022 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Vooruitblik naar rechtmatigheidsverantwoording

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording per 2023 komt er een nog belangrijker rol bij de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) te liggen. Naast het uitvoeren van een deugdelijke risicoanalyse en het uitvoeren en vastleggen van de VIC-werkzaamheden, vraagt dit ook om het vermogen bevindingen te evalueren, op te volgen en conclusies te trekken. De kwaliteit en nauwkeurigheid van de uit te voeren VIC-werkzaamheden zullen een noodzakelijke kwaliteitsslag in de voorbereiding, uitvoering en documentatie van de VIC van uw organisatie gaan eisen door invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

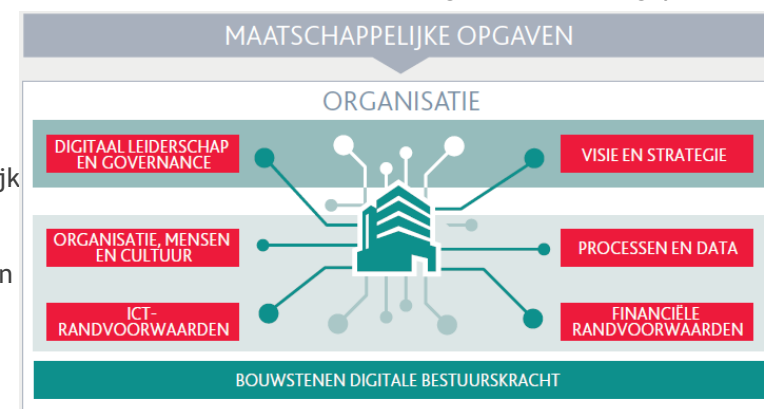
2. Kwaliteit jaarrekening en jaarrekeningdossier

Het jaarrekeningtraject 2022 heeft meer tijd in beslag genomen dan in voorgaande jaren en er zijn diverse correcties en bevindingen geconstateerd. Dit is een trendbreuk met de afgelopen jaren, waarbij de jaarrekeningcontrole steeds beter en sneller verliep. De oorzaken hiervan zijn ook bekend en moeten worden gezocht in de onverhoopte personele problemen van de gemeente Papendrecht en beperkte flexibiliteit aan onze kant. De controle is ondanks deze situatie wel in goede harmonie met elkaar opgelost. Wij adviseren het jaarrekeningtraject over 2022 samen te evalueren om de verbeteracties in gang te kunnen zetten zodat wij de stijgende lijn van de afgelopen jaren weer kunnen oppakken.

3. Verbeteren van beheersing van opgaven dankzij digitalisering

Omdat burgers en bedrijven steeds verder digitaliseren wordt ook bij gemeenten digitalisering steeds belangrijker. Grote maatschappelijke opgaven als klimaat, energietransitie, woningnood en verminderde koopkracht kunnen ook efficiënter en doelmatiger worden aangepakt met de inzet van digitale middelen. Het is daarom aan te bevelen om serieus en blijvend te investeren in de digitale transformatie van de bedrijfsvoering en het data gedreven werken. Digitalisering is al lang niet meer een taak van de IT afdeling alleen. Toch zien wij landelijk nog niet dat de primaire processen en afdelingen optimaal gebruik maken van digitalisering en het data gedreven werken. En dat terwijl de maatschappelijke opgaven daar wel steeds nadrukkelijk er om vragen.

Komend controlejaar zullen wij als onderdeel van de controle aandacht schenken aan een volwassenheidsscan van Digitale Bestuurskracht. Deze volwassenheidsscan Digitale Bestuurskracht is gericht op het vermogen van uw organisatie om door middel van digitalisering zowel de reguliere taken als de maatschappelijke opgaven uit te kunnen voeren. Daarmee krijgt de gemeente inzicht in eventuele aandachtsgebieden om de Digitale Bestuurskracht te optimaliseren.

2.5 Gecorrigeerde fouten

Overzicht van gecorrigeerde fouten in de definitieve jaarrekening n.a.v. de controle van de concept jaarrekening.

Gecorrigeerde controleverschillen

Naast de ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect getrouwheid geconstateerd en gecorrigeerd door de gemeente Papendrecht.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (IN €)	BALANSEFFECT	RESULTAATSEFFECT
Getrouwheid		
Vooruitbetaald bedrag is geen vooruitbetaald bedrag (presentatiefout))	3.500.000	
SiSa A13 - Terugbetalingsverplichting niet opgenomen in de jaarrekening	122.930	122.930
Onttrekking aan eigen vermogen onjuist (geen duidelijk besluit gemeenteraad)	24.000	24.000
Andere berekeningswijze verliesvoorziening Grex Centrum	492.556	492.556
Vooruit ontvangen subsidie Fietsroute beneden Merwede is niet juist	15.000	15.000
SiSa H12 - bedrag dat niet is besteed is moet onder overlopende passiva verantwoord worden	15.621	15.621
SiSa H21 - bedrag dat niet is besteed is moet onder overlopende passiva verantwoord worden	50.000	50.000
Vooruit ontvangen subsidie moet terugbetaald worden	105.263	5.754
SiSa H8: Verkeerd bedrag als schuld per 31-12-2022 weergegeven (presentatiefout)	37.990	
Te veel winstneming grex land Grex van Matena	46.461	46.461
Voorziening personele verplichtingen te laag opgenomen in de jaarrekening	65.381	65.381
Onderhoudsvoorziening gemeentehuis niet onderbouwd met een meerjarenonderhoudsplan	25.000	25.000
Onttrekking sloopkosten aan algemene reserve onjuist omdat dit geen sloopkosten zijn	45.402	45.402
Rubricering lening binnen Financiële vaste activa in balans onjuist (presentatiefout)	9.072.513	
Voorziening dubieuze debiteuren te hoog	50.751	50.751
Verdere verfijning bepaling voorziening spaarverlof a.g.v. meer heldere landelijke guidance	554.502	554.502
Nog te ontvangen bedragen opgenomen onder overlopende passiva i.p.v. overlopende activa (presentatiefout)	404.655	
Definitieve HVC afrekening niet geboekt	96.042	96.042

2.5 Gecorrigeerde fouten

Overzicht van gecorrigeerde fouten in de definitieve jaarrekening n.a.v. de controle van de concept jaarrekening.

Gecorrigeerde controleverschillen - vervolg

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (IN €)	BALANSEFFECT	RESULTAATSEFFECT
Creditfactuur onder overlopende passiva blijkt onterecht geboekt	19.318	19.318
SiSa -regeling A16 opvang gevluchte Oekraïners - gemeente heeft een vordering op het Rijk i.p.v. een vooruit ontvangen subsidiepositie	98.826	98.826
Vordering op het Rijk voor Tozo niet geboekt	234.058	234.058
Vooruitontvangen subsidie SiSa C43 is een terugbetalingsverplichting en geen vooruitontvangen subsidie (presentatiefout)	16.944	
Absolute impact op balans en netto impact op resultaat	15.093.313	2.061.211

Naast deze cijfermatige correcties is in de jaarrekening een aantal verbeteringen doorgevoerd in toelichtingen, grondslagen, uitsplitsingen in balans en toelichting correcties in de SiSa-verantwoordingen. Het is belangrijk dat ook deze zaken in de gezamenlijke evaluatie een plek krijgen ter opvolging en voorkoming in 2023.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2022

3.2 Dashboard financiële positie per 31 december 2022

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2022

Resultaat 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 7,5 mln. voordelig.

Alle programma's laten een positieve afwijking zien ten opzichte van de begroting na wijzigingen.

Het resultaat van gemeente Papendrecht over het jaar 2022 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 7,5 mln. voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven, waarbij de procentuele afwijkingen van het saldo en de mutaties reserves worden gerelateerd aan de totaal begrote lasten. Dit omdat op basis hiervan een benchmark mogelijk is om de nauwkeurigheid van begroting en realisatie hiervan te evalueren.

OVERZICHT VAN LASTEN EN BATEN (x € 1.000)	2022	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Baten	105.518	99.992	5.526	5,7%
Lasten	93.514	97.437	-3.923	-4,0%
Saldo baten en lasten	12.004	2.555	9.449	9,7%
Subtotaal mutaties reserves	166	2.135	-1.969	2,0%
Resultaat	12.169	4.690	7.480	7,7%

Saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten wijkt € 7,5 mln. voordelig af van de begroting na wijzigingen. Nagenoeg alle programma's laten voor mutaties reserves een positieve afwijking zien ten opzichte van de begroting na wijzigingen. De achtergrond van deze afwijkingen is in de programmarekening in de jaarstukken door het college geduid. De afwijking is als volgt opgebouwd:

1. Bestuur en ondersteuning	554 V
2. Veiligheid	2.339 V
3. Verkeer, Vervoer en waterstaat	149 V
4. Economie	245 V
5. Onderwijs	140 V
6. Sport, cultuur en recreatie	179 V
7. Sociaal domein	1.802 V
8. Volksgezondheid en milieu	211 V
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en SV	1.669 V
Algemene dekkingsmiddelen	2.175 V
Mutatie reserves	1.969 N
Totaal (x € 1.000)	7.480 V

Op de hierna volgende pagina gaan wij nog kort in op bovenstaande afwijkingen.

Nagenoeg alle programma's laten voor mutaties reserves een positieve afwijking zien ten opzichte van de begroting na wijzigingen.

Financieel totaalbeeld

Graag wijzen wij de raad op de uiteenzetting van de afwijkingen tussen realisatie en gewijzigde begroting zoals vanaf pagina 186 in de jaarstukken is opgenomen.

In algemene zin hanteerden wij een vuistregel dat een afwijking van het gerealiseerd resultaat ten opzichte van het begroot resultaat uitgedrukt in een percentage van de begrote lasten tot 3% blijkt geeft van een prudent financieel beleid. Meer en meer zien wij grotere fluctuaties hierin, waarbij 2022 overwegend een (fors) positieve afwijking van het resultaat laat zien bij veel gemeenten. Belangrijke oorzaak voor het resultaat over 2022 zijn de uitkering uit het gemeentefonds en middelen in het kader van de energietoeslag welke in December beschikbaar zijn gesteld en daarom niet meer zijn uitbetaald in 2022.

Het is van belang dat u als raad zicht hebt op de achtergrond van afwijkingen en daarbij vooral kunt vaststellen of afwijkingen beïnvloedbaar zijn geweest of niet. Hiervoor genoemde zaken zijn voorbeelden van niet-beïnvloedbare afwijkingen. Het college heeft hier niet op kunnen acteren.

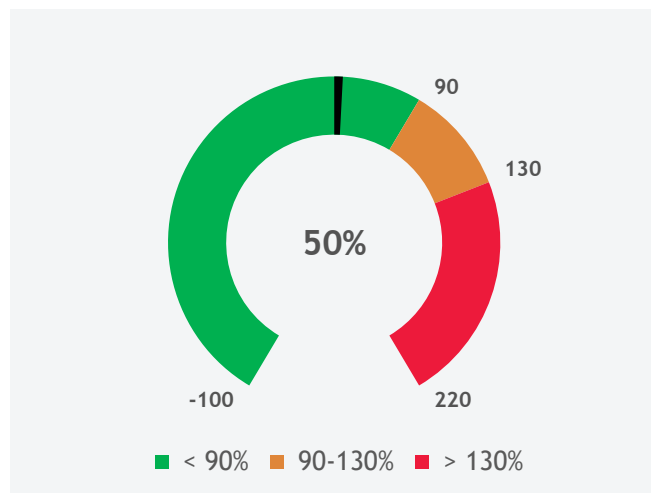
Afwijkingen die wel beïnvloedbaar zijn geweest en het resultaat mede hebben bepaald zijn de verkoop van het Politiebureau die niet was begroot, de lagere lasten uit hoofde van maatwerkdiensten 18- waar een voordeel op is gerealiseerd van € 967.000, een hogere voordelige afrekening voor beschermd wonen heeft een extra bate opgeleverd van € 757.000 en een bate op de grondexploitaties van bijna € 900.000.

Bij veel gemeenten zien wij ook de trend dat door onderbezetting of tekort aan grondstoffen de realisatie van doelen en doen van uitgaven achterblijft. Dergelijke 'voordelen' zijn van een heel andere aard en vragen daarom ook om zorgvuldigheid bij het bestemmen van het resultaat. Het is immers goed mogelijk dat deze zaken in een volgend jaar alsnog uitgegeven moeten worden, wat ook kan gelden voor het voordeel uit de decembercirculaire en zeker ook geldt voor het in December ontvangen voorschot op de energietoeslag 2023.

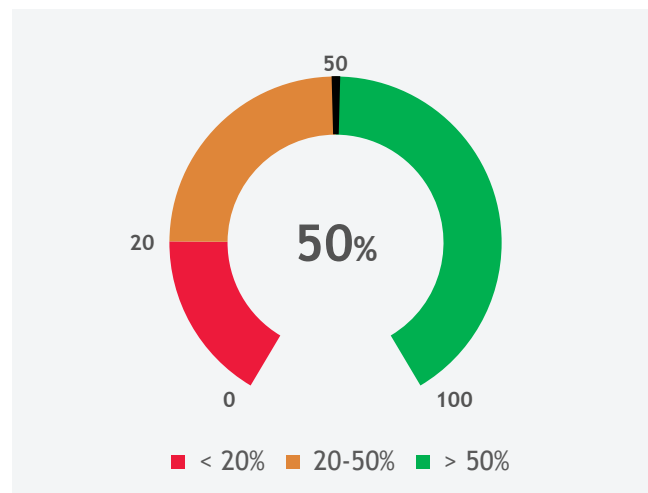
In het kader van financiële weerbaarheid is het daarom belangrijk in de resultaatbestemming de achtergrond van het resultaat mee te wegen in uw besluitvorming.

3.2 Dashboard financiële positie per 31 december 2022

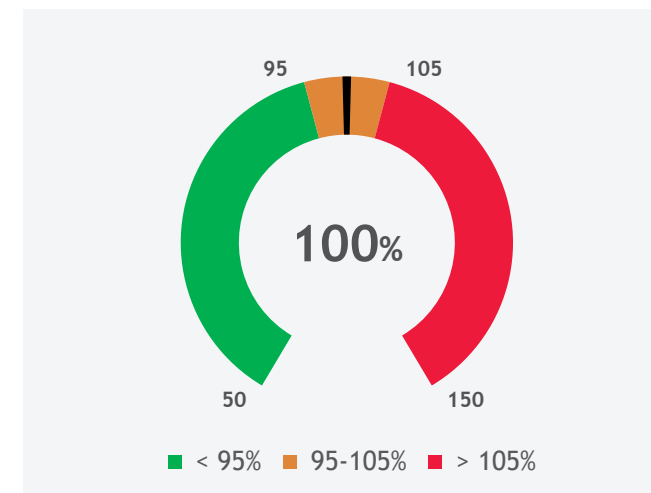
NETTO SCHULDQUOTE

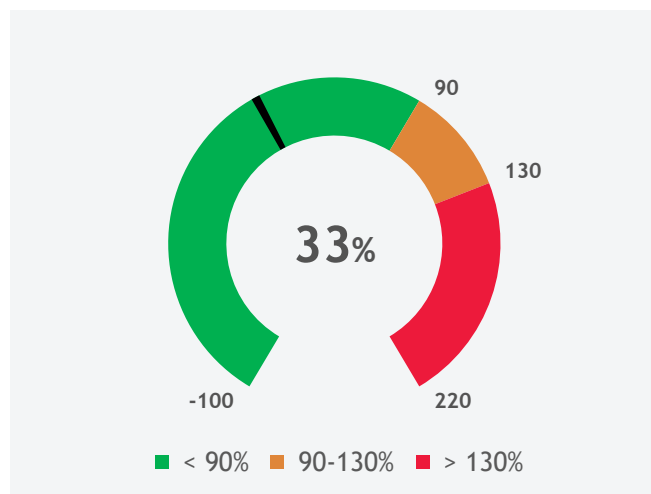
SOLVABILITEIT

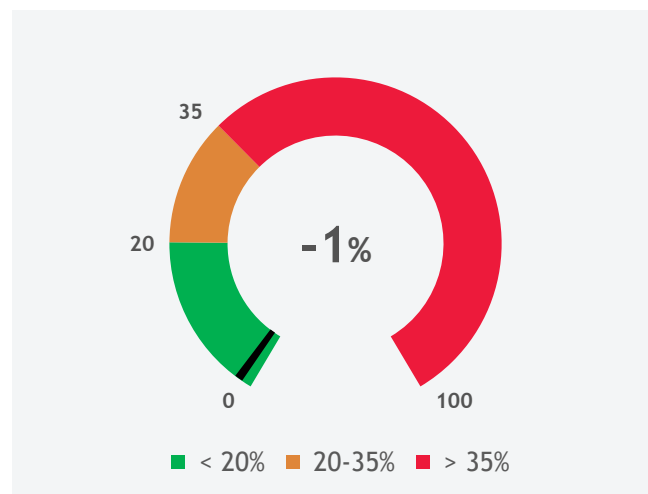
BELASTINGCAPACITEIT

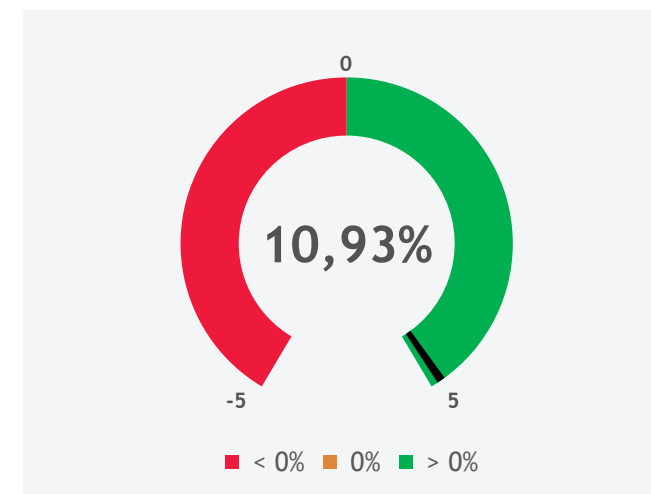
(GECORRIGEERDE) SCHULDQUOTE

GRONDEXPLOITATIE

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

3.3 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is voldoende

Uw weerstandsratio is 2,1. Het weerstandsvermogen voldoet daarmee ruimschoots aan uw streefgetal van minimaal 1,0 - 1,5.

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen.

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is minst risicovol.

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2020 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen gemeente Papendrecht is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 52,2 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente Papendrecht heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op een bedrag van € 25,2 miljoen. Dit leidt tot een weerstandratio van 2,1 en voldoet daarmee ruimschoots aan uw streefgetal van 1,0 tot 1,5.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2022 50% (2021: 44%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de Papendrecht in staat is om haar verplichtingen op lange termijn te voldoen. De huidige waarde is aan te merken als neutraal. De netto schuldquote bedraagt 50% (2021: 59%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden. De schuldquote laat een dalende trend zien, wat een positieve ontwikkeling is. Het GTK classificeert de huidige ratio als minst risicovol.

Zowel de solvabiliteit als de netto schuldquote laten een stabiele tot licht teruglopende ontwikkeling zien ten opzichte van de signaleringswaarden volgens het gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020), maar blijven beide wat ons betreft blijf geven van een robuuste financiële positie en daarmee een goede uitgangspositie naar de toekomst toe.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie < 20% is het minst risicovol te noemen volgens het GTK 2020. Dit ratio ligt voor de gemeente Papendrecht al op een laag niveau en zal dit naar verwachting ook de komende jaren blijven.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 BBV, WNT en SiSa
- 4.3 Ontwikkelingen in grondexploitaties
- 4.4 Overige bevindingen
- 4.5 Schattingsposten in de jaarrekening
- 4.6 Begrotingsrechtmatigheid
- 4.7 Kredietoverschrijdingen en Europese aanbestedingen

Samenvattend blijkt nog veel ruimte voor verbetering, waarmee ook een aanvang is genomen.

SiSa wordt onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Formaliteiten rondom de RMV zijn in de gemeenteraad geweest. De verbijzonderde interne controle 2023 is nog niet gestart.

Interne beheersing en onze aanpak voor 2022

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze boardletter 2022.

Samenvattend hebben wij aangegeven dat u de in voorgaande jaren ingezette weg verder hebt gevolgd, waardoor nog beperkt sprake is van verbeterpunten. In algemene zin worden veel beheershandelingen nog beperkt vastgelegd. Een controle waarbij wij steunen op uw beheershandelingen is daardoor voor ons niet mogelijk. Voor de rechtmatigheidsverantwoording zijn operationeel al de nodige voorbereidingen getroffen, waaronder een eerste risicoanalyse en identificatie van aandachtspunten voor de verbijzonderde interne controle.

Stand van zaken Invoering rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 2023

De rechtmatigheidsverantwoording wordt ingevoerd met ingang van het boekjaar 2023.

Actuele ontwikkelingen

In het verlengde van de rechtmatigheidsverantwoording zien wij nog de volgende ontwikkelingen:

- ▶ SiSa wordt onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening, maar van de accountant zal worden verwacht dat deze ook rapporteert over de rechtmatigheid van de SiSa-verantwoording. Wij verwachten dat dit de eerste twee jaar zal leiden een verhoging van de benodigde capaciteit om tot een goede beheersomgeving te komen.
- ▶ Het voornemen is om met de aanpassing van het BADO in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording tegelijkertijd met ingang van 2023 de materialiteit voor de accountantscontrole te verhogen naar 2% (van de netto lasten, zonder dotaties aan de reserves). Het onderscheid tussen fouten en onzekerheden komt dan te vervallen.

Stand van zaken Papendrecht

De verantwoordingsgrens is formeel door de raad vastgesteld. Het normenkader en controleprotocol voor 2023 zijn inmiddels ook door de raad vastgesteld. Door de mogelijke aanpassingen in het BADO is het waarschijnlijk dat deze documenten nog herziening vragen in de loop van dit jaar.

Er is een eerste (fraude)risicoanalyse opgesteld en de belangrijkste processen die relevant zijn voor deze werkzaamheden zijn geïdentificeerd. Het is raadzaam het verloop van deze processen vast te leggen in een procesbeschrijving of uitgebreide werkinstructie zodat een norm beschikbaar is voor de organisatie waarlangs gewerkt kan worden. Dit helpt de VIC ook een meer adviserende en sturende rol in te vullen en risico's in de uitvoering zodoende te verlagen. Wij hebben begrepen dat hier inmiddels mee is gestart. Wij helpen u graag met tips en training om de uitkomsten van de VIC, de evaluatie daarvan en het formuleren van conclusies en adviezen in het eerste jaar uit te voeren.

BBV wordt nageleefd m.u.v. artikel 50 van BBV inzake borg- en garantiestellingen door de gemeente.

Openbaarheidsparagraaf van de Wet Open overheid (Woo) in het vervolg opnemen

Nog geen enkele aandacht voor frauderisicobeheer in jaarstukken

WNT-verantwoording voldoet aan de vereisten

Geen bevindingen SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Papendrecht de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Wij hebben tevens de volgende opmerkingen:

Wet Open overheid

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Deze begroting en jaarlijkse verantwoording vloeien voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De openbaarheidsparagraaf Woo moet in de begroting en jaarstukken worden opgenomen via een afzonderlijke paragraaf, zoals de in artikelen 9 en 26 van het BBV genoemde paragrafen. Deze verplichting geldt reeds voor de jaarstukken 2022. Wij hebben vastgesteld dat de gemeente geen specifieke paragraaf heeft opgenomen in de jaarstukken 2022, maar wel het nodige heeft uitgewerkt. Het is raadzaam in begroting en jaarstukken in het vervolg deze informatie in een separate paragraaf op te nemen.

Frauderisicobeheersing

In de jaarstukken is geen aandacht besteed aan de wijze waarop het college inzicht heeft in frauderisico's en hoe zij zorg draagt voor het beheersen van deze risico's. Mede in het kader van de vergrote aandacht van het maatschappelijk verkeer voor dit thema, geeft ook de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording alle reden om hier zowel een deugdelijke basis in de organisatie als een transparante verslaglegging in de jaarstukken voor in te richten. Wij adviseren u in de jaarstukken 2023 expliciet aandacht te besteden aan frauderisicobeheersing en welke risico's u hierin onderkent. De paragraaf bedrijfsvoering is hiervoor de juiste plaats. Zoals met de organisatie is besproken, is dit ook het voornemen.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechte in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenten geldt dat de secretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2022 niet meer bedragen dan € 216.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling. Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien het college geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2022 van de gemeente Papendrecht niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2022 van de gemeente Papendrecht voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2022. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen één fout geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens bijlage B.

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

Eén van de grotere balansposten betreft de post voorraden onderhanden werk. Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** inherent gevolg van de economische situatie is dat de verkoopprijzen meer volatiliteit kennen en prijsdruk regionaal reeds optreedt, mede door de rentestijgingen. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers en de uitgangspunten zijn getoetst. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2022 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Vordering op GR Sociaal dubbel opgenomen voor Tozo: € 54.755

Enkele bekende omissies in de SiSa-bijlage en de jaarrekening t.a.v. deze bijlage niet meer aangepast.

Overgedragen regelingen GR Sociaal

Jaarlijks ontvangt de gemeente van de GR Sociaal een overzicht van de afrekening van de overgedragen regelingen (de in delegatie overgedragen regelingen zoals de BUIG-regelingen, de WMO en de Tozo). Na het opstellen van de jaarrekening door de gemeente Papendrecht is deze afrekening ontvangen en heeft de gemeente deze alsnog als correctieboeking verwerkt voor € 216.000 conform de opgave van de GR Sociaal. Daarnaast is een bedrag van € 54.755 geboekt als vordering op de GR Sociaal voor de afwikkeling van de Tozo regeling maar dit bedrag maakt al deel uit van het bedrag van € 216.000 en is dus dubbel opgenomen.

SiSa-bijlage 2022

De SiSa-bijlage is op diverse punten aangepast. Ten aanzien van de SiSa-bijlage en de jaarrekening hebben wij nog de volgende opmerkingen:

- In de staat van vooruit ontvangen subsidies zijn de G10 regeling voor Inburgering € 179.933 en de G13 regeling voor Onderwijsroute € 25.744 samengevoegd als nog te besteden subsidiemiddelen Wet Inburgering. Het was beter geweest voor het inzicht om deze splitsing wel te maken
- De gemeente heeft voor de SiSa-regeling H8 Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2021 de volgende verplichte toelichtingen in de jaarrekening zoals is opgenomen in de regelgeving niet toegelicht:
 - Of een sportformateur is aangesteld
 - Of uitvoering is gegeven aan de geformuleerde ambities uit het lokale sportakkoord; en
 - Of uitvoering is gegeven aan een living lab
- Voor de SiSa regeling G12 Kwijtschelden publieke schulden SZW- domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel
- is indicator G12/04 niet ingevuld terwijl dit volgens de definitieve invulwijzer SiSa 2022 wel moet.

4.5 Schattingsposten in de jaarrekening

Schattingen in de jaarrekening zijn in het algemeen neutraal en daarmee reëel

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college met de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen kennen een (additionele) schattingsonzekerheid en zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en doordat zij een hoge mate van schattingsonzekerheid vertonen. Dit laatste betekent dat de schatting vatbaar is voor een inherent gebrek aan nauwkeurigheid in de waardering.

Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het college bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendenties. In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of pessimistisch hebben aangemerkt.

Wij hebben geen controleverschillen naar aanleiding van deze schattingen

POST IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	TOELICHTING
(im)materiële vaste activa	122.010	●	Waardering van de (im)materiële vaste activa vindt plaats op basis van de ingeschatte en vastgestelde afschrijvingstermijnen. Geen indicaties voor bijzondere waardeverminderingen.
Financiële vaste activa	26.661	●	Uit onze controlewerkzaamheden blijken geen indicaties van oninbaarheid, overeengekomen aflosschema's worden gevolgd.
Grondexploitaties	-1.438	●	Grondexploitaties zijn gewaardeerd op basis van prudente uitgangspunten welke gestaafd zijn met externe bronnen en indices.
Debiteuren	1.096	●	Voor algemene en belastingdebiteuren is een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen. Op basis van onze controlewerkzaamheden beoordelen wij deze schatting als realistisch.
Voorzieningen bestaande risico's en verplichtingen	5.100	●	De gemeente heeft voorzieningen gevormd voor in de toekomst verwachte kosten, zoals de voorziening pensioen en wachtgeld bestuurskosten, arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van niet gelijke omvang en voor onderhoudsegalisatie. De uitgangspunten zijn realistisch en wij hebben geconcludeerd dat de saldi aansluiten met actuele onderliggende plannen en andere berekeningen.
Voorzieningen verkregen middelen van derden	5.300	●	Van derden verkregen middelen ten aanzien van riolering en afvalstoffen zijn niet vrij besteedbaar. De verantwoorde voorziening is overeenkomstig het meerjarig rioleringsplan en op basis van onze werkzaamheden toereikend onderbouwd.

● Conservatief, maar aanvaardbaar ● Neutraal ● Optimistisch, maar aanvaardbaar

4.6 Begrotingsrechtmatigheid

Geen begrotingsoverschrijdingen die meetellen in ons oordeel

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2022, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

Zoals blijkt uit het onderdeel Nadere analyse begrotingsrechtmatigheid van de jaarrekening 2022 is op verschillende onderdelen van het overzicht van lasten en baten een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Op basis van het BBV beoordelen wij de begrotingsrechtmatigheid op het niveau van de lasten per programma.

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Programma 2 Veiligheid (totaal overschrijding lasten € 187.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming.	✓	
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat (totaal overschrijding lasten van € 4.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming.	✓	
Algemene dekkingsmiddelen - lokale heffingen (totaal overschrijding lasten van € 58.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming.	✓	
Algemene dekkingsmiddelen - overhead (totaal overschrijding lasten van € 384.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming.	✓	
Algemene dekkingsmiddelen - vennootschapsbelasting (vpb) (totaal overschrijding lasten van € 12.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming.	✓	

Overschrijding op vier kredieten voor € 78.173

Verschuiving IKC de Weilen tussen verantwoording kosten leidt tot overschrijding.

Onrechtmatigheid bedraagt € 286.145

Kredietoverschrijdingen

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid hebben wij de lastenoverschrijdingen op investeringskredieten getoetst om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad geautoriseerde begroting (investeringskredieten) zijn gebleven. Uit deze analyse blijkt dat voor vier kredieten sprake is van een overschrijding van het budget:

- Slobbengors Industrieweg € 14.604
- Aanleg pad Waterbus Noordhoek € 2.572
- Kunstgrasveld 2 PKC 2021 € 1.432
- Renovatie IKC de Wielen € 59.565

De totale overschrijding bedraagt € 78.173. Dit bedrag is op basis van de rapporteringstolerantie wel opgenomen in onze foutevaluatie in hoofdstuk 2.

Overschrijding wordt met name veroorzaakt door renovatie IKC de Wielen. De gemeenteraad was akkoord dat de sloopkosten vanuit de algemene reserve bekostigd zouden worden voor circa € 0,2 mln. De gemeente heeft echter enkele uitgaven als sloopkosten aangemerkt die geen sloopkosten zijn en dus geactiveerd moest worden. Hierdoor werd de overschrijding op het investeringskrediet veroorzaakt. Gemeente is transparant geweest in benoemen van de kosten alleen heeft bij de verdeling tussen investeringskrediet en ten laste van de algemene reserve een inschattingsfout gemaakt waardoor nu een bedrag als onrechtmatig is opgenomen.

Onrechtmatige contracten in het kader van Europese aanbestedingsrichtlijnen

Als onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole controleren wij de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. Deze controle voeren wij uit aan de hand van een inkoopanalyse die wordt opgesteld door de ambtelijke organisatie. Wij voeren onze controle uit in overeenstemming met de hiertoe opgestelde notitie van de Sectorcommissie Decentrale Overheden (SDO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Op basis van de uitgevoerde controle hebben we vastgesteld dat drie contract ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. De totale besteding op deze contracten in 2022, en als gevolg hiervan te rapporteren onrechtmatigheid, bedraagt € 286.145. Contracten zijn in een voorgaand jaren afgesloten.

Wij voeren tevens een steekproef uit op contracten < Europese aanbestedingsgrens, omdat het risico bestaat dat de contractwaarde hiervan wel boven de grens ligt. Uit deze steekproef hebben we geen bevindingen geconstateerd.

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel en object van de controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van de gemeente Papendrecht, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdracht

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdracht-bevestiging voor boekjaar 2022. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij daarom kortheidshalve naar onze opdrachtbevestiging.

Materialiteit

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 988.000. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 49.400 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Papendrecht zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Controleaanpak

Controleaanpak

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 3 oktober 2022 opgenomen. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het jaarverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging.

Onze controleaanpak is gebaseerd op een systeemgerichte en risicogerichte benadering, waarbij rekening wordt gehouden met de opzet, het bestaan en de werking van de aanwezige administratieve organisatie en de daarin opgenomen beheersingssystemen. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals inkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van de gemeente. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- Management override van controls (frauderisico).
- Het mogelijk niet voldoen aan de aanbestedingsrichtlijnen (onterecht niet Europees aanbesteed, mogelijk sprake van een ontoelaatbare wezenlijke wijziging).

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2022 van de gemeente Papendrecht aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij deze jaarrekening, zowel wat betreft de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van de gemeente Papendrecht zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar. In onze controleverklaring hebben wij gerapporteerd over onze controleaanpak ten aanzien van het vermogen van de gemeente Papendrecht om risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen.

Strekking van de controleverklaring

Continuïteit

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2022 zijn aanvaardbaar

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De jaarstukken 2022 van uw gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2022 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2022 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel ‘programmaverantwoording’ van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2022. In 2022 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze boardletter 2022. Bij de interim-controle 2023 zullen wij de opvolging beoordelen. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld.

Fraude en non-compliance

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de verantwoordelijke functionarissen binnen de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijke wethouder. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. De gemeente Papendrecht heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2022 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen. De tabel moet altijd worden opgenomen, ook als geen fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Indien dit het geval is worden de kolommen 'FOUT OF ONZEKERHEID', 'FINANCIËLE OMVANG IN €' en 'TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID' leeg gelaten.

Aangezien geen ongecorrigeerde fouten resteren in de SiSa-verantwoording van Papendrecht zijn in de hierna volgende tabellen geen bedragen gerapporteerd.

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A13	Regeling specifieke uitkering naleving controle coronatoegangsbewijzen			
A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2174	Onzekerheid	€ 7.104	Registratie van startdatum is niet te controleren waardoor onbekend is of personen wel in 2022 zijn gestart.
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
		Fout	42.426	SiSa verantwoording is onjuist ingevuld. De besteding ad € 21.213 is over drie indicatoren ingevuld: C55/02, C55/05 en C55/08. Dit is onjuist. Of bedrag van € 21.213 delen door drie of bij één indicator invullen.
C55	Aanpak energiearmoede			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_ gemeentedeel 2021			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_ totaal 2020			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _ gemeentedeel 2021			
G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _ totaal 2020			

B. Bevindingen SiSa-bijlage

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ gemeentedeel 2021			
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ Totalen 2020			
G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW- domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel			
G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen			
G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute			
H4	Specifieke uitkering Sport			
H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2021			
H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken			
H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning			
H25	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)			

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Fout		
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	Onzekerheid		
G4	Tozo 2	Fout		
G4	Tozo 2	Onzekerheid		
G4	Tozo 3	Fout		
G4	Tozo 3	Onzekerheid		
G4	Tozo 4	Fout		
G4	Tozo 4	Onzekerheid		
G4	Tozo 5	Fout		
G4	Tozo 5	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Onzekerheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl